Eierskapskontroll

Kommunens eierstyring
Hammerfest kommune

KOMREV NORD

Rapport 2025

Forord

På grunnlag av bestilling fra kontrollutvalget i Hammerfest kommune har KomRev NORD gjennomført en eierskapskontroll. Kontrollutvalgets plikt til å påse at eierskapskontroll gjennomføres, følger av lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 23-2 bokstav d. En eierskapskontroll er en kontroll av hvorvidt den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring, jf. § 23-4.

Før igangsetting av eierskapskontrollen har revisjonen vurdert egen uavhengighet overfor Hammerfest kommune, jf. kommuneloven § 24-4 og revisjonsforskriften §§ 16-19. Vi kjenner ikke til forhold som er egnet til å svekke tilliten til vår uavhengighet og objektivitet.

Vi takker Hammerfest kommune for samarbeidet i gjennomføring av eierskapskontrollen.

Tromsø, 7.2.2025

Margrete Mjølhus Kleiven
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Sandra Fredriksen
Forvaltningsrevisor, prosjektleder

SAMMENDRAG

Denne eierskapskontrollen er gjennomført på oppdrag fra kontrollutvalget i Hammerfest kommune. Kontrollutvalgets formål med eierskapskontrollen er å få svar på om Hammerfest kommune utøver sine eierinteresser i selskap i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Eierskapskontrollen gjelder ikke et spesifikt selskap som kommunen har eierinteresser i, men omhandler kommunens generelle eierstyring. Den overordnede problemstillingen er om Hammerfest kommune har etablert systemer og rutiner som skal bidra til å sikre folkevalgt styring og kontroll over eierinteressene. Konklusjonen på hovedproblemstillingen er:

Hammerfest kommune har i all hovedsak etablert systemer og rutiner som skal bidra til å sikre folkevalgt styring og kontroll over eierinteressene.

Revisors vurdering av eierutøvelsen i Hammerfest kommune er gjort opp imot sentrale krav i kommuneloven, kommunestyrets vedtak (eierskapsmeldingen), og opp mot etablerte normer for god eierstyring. Med sistnevnte mener vi KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll fra 2020. Revisors beskrivelser i denne rapporten baserer seg på dokumentanalyse, samt muntlige og skriftlige opplysninger innhentet fra representanter fra kommuneadministrasjonen og ordfører.

Hammerfest kommune har eierandeler i flere selskaper. Oppgavene som er lagt til ulike selskaper fordeler seg på blant annet renovasjon, nærings- og områdeutvikling, turisme, fiskeri og energi. I enkelte selskaper har kommunen store eierandeler, som i aksjeselskapene Finnmark Ressursselskap AS, Hammerfest Energi AS og Marinor AS. Kommunen har også eierinteresser i selskaper sammen med andre kommuner og private aksjonærer. Havnevirksomhet og parkeringsvirksomhet er i henholdsvis Hammerfest Havn KF og Hammerfest Parkering KF.

I eierskapskontrollen har vi besvart følgende fem underproblemstillinger:

Har kommunen eierskapsmelding i tråd med lovkrav?
Hammerfest kommune har oppfylt kravet i kommuneloven om å vedta en eierskapsmelding minst én gang i valgperioden. Vi har vurdert innholdet i eierskapsmeldingen opp mot kravene i kommuneloven § 26-1. Eierskapsmeldingen fra 2020 og eierskapsmeldingen fra 2022 inneholder alle elementer som kommuneloven setter som minstekrav; kommunens prinsipper for eierstyring, en oversikt over selskapene og kommunens formål med sine eierinteresser. Det pågår arbeid med en ny eierskapsmelding.

Konklusjonen på problemstillingen er at Hammerfest kommune har eierskapsmelding som er i tråd med lovkravene.

Er roller, ansvar og myndighet for eierstyring avklart?
Eierskapsmeldingen beskriver roller, ansvar og myndighet for eierstyring. I delegeringsreglementet til kommunen er bestemmelse om ordførers myndighet knyttet til eierstyring. Ansvars- og rollefordelingen er dermed skriftliggjort og tilgjengelig for folkevalgte og eierrepresentanter. Kommunen selv ønsker å samle styringsdokumentene knyttet til eierstyringen på en felles nettside slik at de blir mer tilgjengelig. Hammerfest kommune har oppnevnt sentrale folkevalgte som eierrepresentanter. Kommunen har vært representert på generalforsamlinger og representantskapsmøter avholdt i 2024 for sju av åtte undersøkte selskaper.

Konklusjonen på problemstillingen er at roller, ansvar og myndighet for eierstyring i all hovedsak er avklart i Hammerfest kommune.

Får kommunestyret opplæring i og informasjon om eierstyring?
I inneværende valgperiode har det vært gjennomført internopplæring og kurs i eierstyring for folkevalgte.

Konklusjonen på problemstillingen er at kommunestyret har fått opplæring i og informasjon om eierstyring.

Får kommunestyret informasjon om virksomhet og resultat i selskapene?
Eiermøter kan gi informasjon om virksomhet og resultat i selskapene. Hammerfest kommune deltar på eiermøter. Det har ikke blitt utarbeidet en årlig plan for eiermøter slik eierskapsmeldingen legger opp til. Det fremgår av eierskapsmeldingen at i aksjeselskap og interkommunale selskap hvor kommunens eierandel er vesentlig, skal årsmelding og årsregnskap legges fram for formannskapet til orientering i forkant av generalforsamling. Revisors gjennomgang av møteprotokoller tyder på at det ikke har blitt gjort. Vi har også fått muntlige opplysninger om at det er ønskelig med bedre rapporteringsrutiner fra selskapene. Det er ikke etablert faste rutiner for dialog mellom kommunestyret som eier og eierrepresentanten. Oppsummert viser funnene at kommunens praksis på området ikke er helt i tråd med KS sine anbefalinger om informasjonsutveksling mellom selskapet, eierrepresentanten og kommunestyret.

Konklusjonen på problemstillingen er at kommunestyret får noe informasjon om virksomhet og resultat i selskapene, men at rutinene for dialog og rapportering er mangelfulle.

Blir de personer som blir utnevnt til å sitte i styrer og representantskap på vegne av Hammerfest kommune informert om kommunens eierskapsmelding og eventuelt kommunestyrets signaler og retninger angående disse selskapene?
Både ordfører og administrasjonen bekreftet at de får informasjon. Dette skjer gjennom folkevalgtkurs, og felles gjennomgang på rådhuset. Revisor har ikke undersøkt om alle som dette har vært relevant for, har deltatt.

Konklusjonen på problemstillingen er at de personer som blir utnevnt til å sitte i styrer og representantskap på vegne av Hammerfest kommune, blir informert om kommunens eierskapsmelding og kommunestyrets signaler og retninger angående disse selskaper.

Kommunedirektørens uttalelse til rapporten inngår i kapittel 11. Basert på våre funn, vurderinger og konklusjoner er vår anbefaling til Hammerfest kommune å videreføre det arbeidet som er igangsatt for å styrke sine rutiner for å sikre folkevalgt styring og kontroll over eierinteressene.

Innhold

SAMMENDRAG **1**

1 INNLEDNING **1**
1.1 Bakgrunn og bestilling 1
1.2 Om eierstyring 1

2 PROBLEMSTILLINGER OG KRITERIER **2**
2.1 Problemstillinger 2
2.2 Kriterier 2

3 METODE **3**
3.1 Datamateriale 3
3.2 Gyldighet og pålitelighet 3

4 HAMMERFEST KOMMUNES EIERSKAP **4**
4.1 Kommunale foretak 4
4.2 Aksjeselskaper 4
4.3 Interkommunale selskaper 5
4.4 Øvrige selskaps- og organisasjonsformer 5

5 KOMMUNENS EIERSKAPSMELDING **6**
5.1 Funn 6
5.2 Vurderinger og konklusjon 9

6 ROLLER, ANSVAR OG MYNDIGHET FOR EIERSKAPSSTYRING **11**
6.1 Funn 11
6.2 Vurderinger og konklusjon 13

7 OPPLÆRING **15**
7.1 Funn 15
7.2 Vurderinger og konklusjon 15

8 INFORMASJON TIL KOMMUNESTYRET **16**
8.1 Funn 16
8.2 Vurderinger og konklusjon 18

9 OPPLÆRING OG INFORMASJON TIL PERSONER UTNEVNT TIL STYRER OG REPRESENTANTSKAP **19**
9.1 Funn 19
9.2 Vurderinger og konklusjon 20

10 VEDLEGG **21**

11 UTTALELSE **22**

12 ANBEFALINGER **23**

13 REFERANSER **24**

1 INNLEDNING

1.1 Bakgrunn og bestilling

Kontrollutvalget i Hammerfest kommune bestilte eierskapskontrollen «Eierskapsforvaltning i nye Hammerfest kommune» i sak 17/24, den 11.03.24. Eierskapskontrollen er bestilt på bakgrunn av overordnet plan for eierskapskontroll 2021-2024.[1] Kontrollutvalgets bestilling retter seg ikke inn mot et spesifikt selskap, men er formulert som en generell eierskapskontroll. Formålet med eierskapskontrollen er å gi svar på om Hammerfest kommune utøver sine eierinteresser i selskap i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Kontrollutvalget ønsket å undersøke kommunens oppfølging av selskaper og eierrepresentanter. KomRev NORD utarbeidet en prosjektskisse for gjennomføring av eierskapskontrollen. Prosjektskissen ble godkjent av kontrollutvalget i møte den 06.05.24, sak 31/24.[2]

1.2 Om eierstyring [3]

Kommunene har stor frihet i hvordan virksomheten skal organiseres. Når kommunestyret velger å legge deler av virksomheten i egne selskaper, gjelder ikke de styringssystemene som normalt gjelder for kommunens virksomhet etter lov om kommuner og fylkeskommuner. Betingelsene for folkevalgt styring og kontroll endres. Styringen av virksomheten må følge de regler som gjelder for den aktuelle organisasjons-/selskapsformen.

Kommunen må styre gjennom eierorganene. Å styre gjennom selskapenes eierorganer har et mer indirekte preg enn politisk styring av den kommunale organisasjonen. Dette kan utfordre den demokratiske kontrollen over virksomheten. De ulike selskapsformene har egne lover for hvordan virksomheten skal organiseres. Et fellestrekk er det klare skillet mellom selskapenes eierorgan og styreorgan. Oppgaven til eieren er å trekke opp ytre rammer slik som eierstrategi, eierskapsmelding, selskapsavtale, vedtekter og styreinstruks. Eierrollen skal utøves i selskapenes eierorgan gjennom eierrepresentanter. Oppgaven til eierrepresentanten er å ivareta kommunens interesser. For å sikre demokratisk forankring av eierskapet, er det derfor viktig at kommunen har system for at vedtak som blir fattet i eierorganet er forankret i kommunestyret.

Den styringen som gjøres i selskapet av styret og administrerende direktør, kalles selskapsstyring. Selskapsstyringen skal ivaretas av selskapets styre, og den løpende, daglige ledelsen av selskapets daglige leder. Styret skal forholde seg til de ytre rammene som er trukket opp av eierne. Innenfor disse rammene skal de ha ensidig søkelys på å ivareta selskapets interesser. Å bruke eiermakt til å gripe inn i selskapsforvaltningen, bryter med normene for hvordan selvstendige selskaper skal styres.

Eierstyring krever kompetanse, styringsverktøy og rolleavklaring. KS har utarbeidet anbefalinger om hvordan kommunene kan sikre godt eierskap, selskapsledelse og kontroll av fristilte selskaper. Ifølge kommuneloven skal alle kommuner utarbeide og vedta en eierskapsmelding. Formålet med en eierskapsmelding er å gi folkevalgte, selskapets organer og andre en oversikt og bevissthet rundt eierrollen, slik at man sikrer god folkevalgt kontroll over eierinteressene. Kommunestyret skal fastsette generelle prinsipper for eierstyring, og angi hva som er kommunens formål med å eie det enkelte selskap.

[1] Kommunestyret i Hammerfest vedtok plan for eierskapskontroll i sak 144/20 under møte 10.12.20.
[2] I møte i kontrollutvalget den 06.05.2014 fremmet et medlem et tilleggsforslag som ble vedtatt.
[3] Kildene til del 1.2 om eierstyring er 1) KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll og 2) revisjon Midt-Norge sin rapport «Generell eierskapskontroll Holtålen kommune», 2023.

2 PROBLEMSTILLINGER OG KRITERIER

2.1 Problemstillinger

Følgende hovedproblemstilling med tilhørende underproblemstillinger ligger til grunn for denne eierskapskontrollen:

Har Hammerfest kommune etablert systemer og rutiner som skal bidra til å sikre folkevalgt styring og kontroll over eierinteressene?

1. *Får kommunestyret opplæring i og informasjon om eierstyring?*
2. *Er roller, ansvar og myndighet for eierstyring avklart?*
3. *Har kommunen eierskapsmelding i tråd med lovkrav?*
4. *Får kommunestyret informasjon om virksomhet og resultat i selskapene?*
5. *Blir de personer som blir utnevnt til å sitte i styrer og representantskap på vegne av Hammerfest kommune informert om kommunens eierskapsmelding, og eventuelt kommunestyrets signaler og retninger angående disse selskapene*

2.2 Kriterier

For å kunne svare på om Hammerfest kommune har etablert systemer og rutiner som skal bidra til å sikre folkevalgt styring og kontroll over eierinteressene må vi utlede kriterier. Kriteriene skal være en målestokk for revisors vurderinger av kommunens eierskapsutøvelse. Kriteriene utledes fra følgende kilder:

- Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, KS (2020)
- Eierskapsmelding Hammerfest kommune

Kommuner og fylkeskommuner skal minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget, jf. kommuneloven § 26-1. Eierskapsmeldingen skal minimum inneholde:

- kommunens prinsipper for eierstyring
- en oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i.
- kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene.

KS sine anbefalinger for godt eierskap, god selskapsledelse og god kontroll av kommunale og fylkeskommunale selskaper og foretak begrenser seg til interkommunale selskaper (IKS), aksjeselskaper (AS) og foretak etter kommunelovens kapittel 9.

De konkrete kriteriene som vi har utledet fremkommer i tekstbokser i de relevante kapitlene. Kriteriene til problemstilling 3 om kommunens eierskapsmelding er formulert som skal-kriterier siden kriteriene er utledet direkte fra kommuneloven. Kriteriene som er utledet fra KS sine anbefalinger er formulert som bør-kriterier ettersom de ikke er utledet direkte fra lov, men fra anbefalinger.

3 METODE

Eierskapskontrollen er gjennomført i overensstemmelse med «*RSK 002 Standard for eierskapskontroll*»[4], kommunelovens regler om gjennomføring av eierskapskontroll, jf. § 23-4, samt forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 10, 14 og 15.

3.1 Datamateriale

I eierskapskontrollen har vi samlet inn data gjennom dokumentgjennomgang, intervjuer og skriftlige henvendelser til kommunen. Vi gjennomførte oppstartsmøte med kommuneadvokat i Hammerfest kommune, hvor vi fikk innledende opplysninger om kommunens eierstyring. Kommuneadvokaten var revisors kontaktperson i gjennomføringen av eierskapskontrollen. Vi gjennomførte intervju med ordfører, og han har godkjent referatet fra intervjuet. Skriftlige dokumenter som vi har gjennomgått er: Eierskapsmeldinger, note til regnskapet, delegeringsreglementet, protokoller fra eiermøter, og politiske saker.[5] Administrasjonen v/kommuneadvokat svarte skriftlig på spørsmål.

For å få oversikt over hvilke selskaper Hammerfest kommune har eierinteresser i benyttet vi følgende kilder: Hammerfest kommunes eierskapsmelding[6], note til årsregnskapet 2024 og proff.no. Vi sendte oversikten over selskaper til administrasjonen, og ba de kommentere eventuelle feil eller mangler. De svarte at oversikten ser rett ut. Videre undersøkte vi om Hammerfest kommune har stilt med eierrepresentant i generalforsamlinger og representantskapsmøter, og dette undersøkte vi for sju av selskapene som kommunen har eierinteresser i.[7] Selskapene ble kontaktet per e-post, og oversendte protokoller til revisor.

3.2 Gyldighet og pålitelighet

Det innsamlede datamaterialet utgjør etter revisjonens vurdering et relevant og tilstrekkelig grunnlag for vurderingene og konklusjonene som fremgår av rapporten. Vi viser til at vi har innhentet muntlig informasjon fra ordfører som har ansvar og myndighet knyttet til eierstyring, herunder er kommunens eierrepresentant i kommunens aksjeselskaper. Vi viser også til at administrasjonen i kommunen har oppgaver knyttet til eierstyring og oppfølging, og at vi har snakket med kommuneadvokat som har kjennskap til området. Undersøkelsen retter seg mot Hammerfest kommune som selskapseier, og vi har derfor ikke gjort undersøkelser i selskapene. Det er kommunestyret som er eier, og gjennomgang av kommunestyrets møteprotokoller er derfor relevant for informasjon om opplæring og informasjonsflyt mellom eier og selskapene. Vi har sammenlignet de ulike typene data med hverandre for å avdekke eventuelle motsetninger i opplysninger som fremkommer i dem. På bakgrunn av forannevnte vurderinger og sammenligninger forutsetter revisjonen at det ikke er vesentlige feil i datamaterialet som presenteres i rapporten. Påliteligheten og gyldigheten er også søkt sikret på et overordnet nivå gjennom revisjonens interne kvalitetssikringssystem.

[4] Fastsatt av NKRFs styre 12.08.2020 og gjort gjeldende som god kommunal revisjonsskikk for eierskapskontroller med oppstartsbrev sendt etter 30.09.2020

[5] Revisor har gjennomgått politiske saker for å identifisere saker som omhandler kommunens selskaper og eierstyring. Revisor har undersøkt protokoller fra formannskapet og kommunestyret i perioden januar 2023 til og med november 2024.

[6] Vedtatt av kommunestyret 17.09.20 (sak 86/20), sist endret 07.04.22

[7] Selskapene Finnmark Ressursselskap AS, Visit Hammerfest AS, Hammerfest Energi Holding AS, Marinor AS, Hammerfest Industrifiske AS, IKA Finnmark IKS, Museene for kystkultur og gjenreisning IKS

4 HAMMERFEST KOMMUNES EIERSKAP

Hammerfest kommune har eierandeler i flere selskaper. Oppgavene som selskapene ivaretar fordeler seg på blant annet renovasjon, nærings- og områdeutvikling og energi.

4.1 Kommunale foretak

Hammerfest kommune har to kommunale foretak. Et kommunalt foretak har noe mer selvstendig stilling enn det som gjelder i den tradisjonelle etatsmodellen. Foretaket er ikke en egen juridisk enhet, men en del av kommunen som rettssubjekt. Kapittel 9 i lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) regulerer denne organisasjonsformen.

Tabell 1: Hammerfest kommunes kommunale foretak

Selskap	
Hammerfest Havn KF	
Hammerfest Parkering KF	

4.2 Aksjeselskaper

Hammerfest kommune er hel- eller deleier i flere aksjeselskaper. Lov om aksjeselskaper (aksjeloven) regulerer denne organisasjonsformen. Et aksjeselskap kan eies av en kommune eller fylkeskommune alene, sammen med andre kommuner og fylkeskommuner eller sammen med andre private rettssubjekter. Det øverste organet i et aksjeselskap, er generalforsamlingen som består av aksjeeierne.

Tabell 2: Hammerfest kommunes aksjeselselskaper

Selskap	Eierandel i prosent
Finnmark Ressursselskap AS	100
Visit Hammerfest AS	46,2
Hammerfest Energi AS	90
Marinor AS	91,24
Hammerfest industrifiske AS	40
Cruise Norway AS	16,25
Finnmark Reiseliv AS	4,5*
Kommunekraft AS	0,313
Andersen fiskebåtrederi AS	12,4
Norsea Polarbase AS	3,06
Polarbase eiendom AS	1,28
Sagat-Samid Aviisa AS	0,14

* Ifølge proff.no er det Visit Hammerfest AS som eier 4,5 % av aksjene i Finnmark Reiseliv AS
** Kommunekraft AS er største eier med 57,2 % av aksjene

To av aksjeselskapene eies helt eller delvis av Hammerfest Havn KF.

Tabell 3: Aksjeselskaper eid av foretak

Selskap	Eierandel
Hammerfest Terminalen AS	Hammerfest Havn KF eier 100 %
Fuglenes eiendom AS	Hammerfest Havn KF eier 50 %

I tillegg til de ovennevnte aksjeselskapene har det nylig blitt opprettet to nye aksjeselskaper. Kommunestyret i Hammerfest vedtok i november 2024 å etablere to nye selskaper; Havnekvartalet Holding AS og Havnekvartalet utbygging AS.[8]

4.3 Interkommunale selskaper

Interkommunale selskaper reguleres av lov om interkommunale selskaper (IKS-loven). Et interkommunalt selskap er et selskap hvor alle deltagere er kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper. Det øverste eierorganet i interkommunale selskaper, er representantskapet hvor deltakerne er representert.

Tabell 4: Hammerfest kommunes interkommunale selskaper

Selskap	Eierandel i prosent
IKA Finnmark IKS	12,64
Museene for kystkultur og gjenreisning IKS	37,50
Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS	23,07
KomRev NORD IKS	2,50

4.4 Øvrige selskaps- og organisasjonsformer

KS sine anbefalinger for godt eierskap, god selskapsledelse og god kontroll av kommunale og fylkeskommunale selskaper og foretak begrenser seg til interkommunale selskap (IKS), aksjeselselskaper (AS) og foretak etter kommuneloven kapittel 9. For oversiktens skyld har vi også tatt med oversikt over hvilke andre foretak, råd og stiftelser som kommunen har opprettet og/eller deltar i.

Tabell 5: Hammerfest kommunes øvrige selskaps- og organisasjonsformer

Selskap	Organisasjonsform
Stiftelsen Barentshavkonferansen (S)	Stiftelse
Vest-Finnmark interkommunalt politisk råd	Interkommunalt politisk råd
Andeler i studentboliger og samfunnshus	Stiftelse
Biblioteksentralen	Samvirkeforetak
RiddoDuottarMuseat	Stiftelse
Valnesjord helsesportsenter	Stiftelse
R/S Skomvær	
Kommunal landspensjonskasse	
Landssammenslutninga av Vasskraftkommuner	

[8] Sak 169/24, behandlet i kommunestyret 07.11.2024.

5 KOMMUNENS EIERSKAPSMELDING

Har kommunen eierskapsmelding som er i tråd med lovkravene?

Kommunen skal minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Eierskapsmeldingen skal inneholde
a) kommunens eller fylkeskommunens prinsipper for eierstyring
b) en oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i
c) kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene som nevnt i bokstav b

Jf. kommuneloven § 26-1

Kommunedirektøren må sørge for å fremlegge en eierskapsmelding for kommunestyret for vedtakelse

Jf. kommuneloven § 26-1

5.1 Funn

Hammerfest kommune har eierskapsmelding som ble vedtatt av kommunestyret 17.09.2020 under sak 86/20. Det ble dermed tidlig i forrige valgperiode fremlagt en eierskapsmelding for kommunestyret. Ovennevnte eierskapsmelding ble fremmet og vedtatt for kommunestyret for valgperioden 2019-2023. Eierskapsmeldingen ble endret i løpet av valgperioden; den ble sist endret av kommunestyret i møte den 07.04.22, sak 33/22.[9]

Revisors kontaktperson i administrasjonen opplyste at han har deltatt i arbeidet med å revidere eierskapsmeldingen siden 2016. Eierskapsmeldingen har i løpet av denne perioden blitt revidert syv ganger. Den har dermed blitt revidert oftere enn én gang i valgperioden, som er kravet i kommuneloven.

Det fremgår av innledningen til eierskapsmeldingen 2022 at målet med eierskapsmeldingen er å gi en systematisert oversikt over alle selskaper som kommunen har eierinteresser i, samt drøfte kommunens ulike motiv for å opprette eller delta i selskap. Videre skal eierskapsmeldingen gi retningslinjer for kommunens eierstyring. I innledningen opplyses det om at KS eierforums anbefalinger for godt eierskap er hensyntatt i meldingen.

Eierskapsmeldingen fra 2022 er delt inn fire deler. Del 1 drøfter de ulike motivene for selskapsdannelse, og beskriver de ulike selskapsformene. Eierskapsmeldingen tar utgangspunkt i en alminnelig antakelse om at når kommunen etablerer foretak eller selskap, eller går inn som medeier eller deltaker sammen med andre kommuner, gjør kommunen det for å oppnå noe. Eierskapsmeldingen presenterer og forklarer ulike motiver som kan ligge bak eierskap: finansielt, politisk, samfunnsøkonomisk og regionalpolitisk motivert, eller ønske om effektivisering. Eierskap kan også være som følge av en blanding av flere motivasjoner. I del 2 defineres eierskapspolitikk, og prinsipper for godt eierskap fastsettes. Oversikten over alle selskapene er i del 3 og 4, og det inngår en nærmere presentasjon av enkelte selskap.
I delen om eierskapspolitikken står følgende:

[9] Sak 32/22 har tittelen *Utbyttestrategi og overføringer fra kommunale selskap eller KF*. Kommunedirektøren fremmet forslag om tilleggstekst i et kapittel i eierskapsmeldingen. Kommunestyrets vedtak gjaldt vurdering av utbytte og overføring av midler til kommunen for henholdsvis heleide kommunale selskap med begrenset ansvar og kommunale foretak.

> *«Eierskapspolitikken er de overordnede premisser kommunen legger til grunn for forvaltning av sine selskaper og eierandeler. Litt spisst kan det sies at eierskapspolitikken er de krav kommunen stiller til seg selv som eier. Politiske temaer her kan være spørsmål om praktisering av meroffentlighet, premisser for valg av styremedlemmer, premisser for valg av selskapsorganisering og premisser for hvordan eierstyring skal skje».*

Videre fremgår det at kommunen kan og bør være en aktiv eier selv om det er opprettet et selskap innen tjenesteområdet. En viktig forutsetning er ifølge eierskapsmeldingen at det gjøres et klart skille mellom politikk (kommunestyret) og utøvelse av aktivt eierskap (utøvende eierorgan). I eierskapsmeldingen understrekes det at politiske diskusjoner og vedtektsendringer skal behandles i kommunestyret. Politiske føringer fra kommunestyret gjelder for kommunens representanter i eierorganet, men ikke for styremedlemmer. Det er gjennom generalforsamling og representantskap at eier skal fremme sine interesser.

Det står også at det er viktig med størst mulig tverrpolitisk enighet om eierskapspolitikken, og at den er drøftet på overordnet nivå før eierskapsstrategien for hvert enkelt selskap skal utformes. Formålet med å utarbeide felles prinsipper for kommunes eierskap er bidra til god forvaltning og utvikling av selskapene gjennom å tydeliggjøre styringssignaler i samsvar med de målsetninger kommunen har for sitt eierskap.

Eierskapsmeldingen inneholder prinsipper for kommunens eierskap. Disse er:

1. Før en mulig selskapsdannelse skal det i saksbehandlingen analyseres hva eier ønsker oppnådd ved å opprette et selskap fremfor en mer tradisjonell etatsorganisering. Tilsvarende analyse bør gjøres ved utarbeiding av eierstrategi. Aktiv eierstyring krever tverrpolitisk forståelse av hvorfor kommunen er engasjert i selskapet.

2. Eier gir klare mål for selskapet. Styret er ansvarlig for realisering av målene. Det er eiers ansvar å sørge for at styret sammensettes og gis de nødvendige styringsrammene for å utøve sitt virke som et profesjonelt organ, jfr. pkt. 2.3.4. a.
   a) Eierskapet bør være forutsigbart og langsiktig (utover fire år).
   b) Eierne, i samspill med styret og ledelsen, skal sikre god ledelse av selskapet. Herunder bør det fokuseres på hvordan eierne og styret sammen skal kunne påvirke ledelsens arbeid med utgangspunkt i selskapets behov.
   c) Det bør være klart skille mellom eier og kunde/bruker for å unngå mistanke om at selskap hvor kommunen står som eier favoriseres i forhold til andre selskap, eller at det stilles for lave krav fra eier eller på andre måter er tildelt ressurser som gir et ekstra konkurransefortrinn. Ved tjenesteleveranse fra selskapet til eierkommunene bør det stilles krav om tjenesteavtaler.
   d) Hvorvidt selskapet skal utføre oppgaver etter selvkost eller markedspris bør tydelig fremgå av vedtekter eller selskapsavtale.
   e) Gjennom krav til resultat og rapportering gir eieren tydelig signaler på hva som forventes av virksomheten. Det er naturlig at eier måler resultatkrav uttrykt med avkastning på den kapitalen de forvalter, krav til kundetilfredshet og HMS forhold, samt likestillingskrav i forhold til styrende organer. Det bør utarbeides en klar og forutsigbar utbyttepolitikk. I selskaper der virksomheten har karakter av næringsdrift bør en offentlig eier stille de samme krav til avkastning på investert kapital som det en privat eier vil gjøre.

3. Det skal være åpenhet knyttet til eierskapet

a) Meroffentlighet skal være et prinsipp.
b) Det skal være åpenhet rundt eierkommunenes valg av styremedlemmer.
c) Det skal være åpenhet rundt godtgjørelse til styret.

I meldingen beskrives «kjøregeler» for eierstyringen. Det fremgår at formannskapet har rollen som kommunens eierutvalg. Det står videre at i aksjeselskap og interkommunale selskap hvor kommunens eierandel er vesentlig, legges årsmelding og årsregnskap fram for formannskapet til orientering i forkant av generalforsamlingen.

I dokumentet opplyses det om at eierskapsmeldingen skal legges frem til behandling i kommunestyret hver høst, og at eventuelle endringer i eierskap behandles i det møtet.

Som nevnt inneholder eierskapsmeldingen oversikt over selskaper som kommunen har eierinteresser i. Dette inkluderer kommunale foretak, aksjeselskap, interkommunale selskaper, samvirkeforetak/andelslag, stiftelser, pensjonskasse og vertskommunesamarbeid. I eierskapsmeldingen presenteres selskapene i en tabell etter hvilken kategori de tilhører. Det er flere kategorier: avfall/renovasjon, turisme, nærings- og områdeutvikling, energi, fiskeri, eiendom/bolig, revisjon/kontroll, kultur/museer. Innenfor noen av disse kategoriene er det listet opp flere selskaper som Hammerfest kommune har eierandeler i. Vi har satt denne tabellen i vedlegg 1 i denne rapporten.[10]

I eierskapsmeldingen er det utfyllende informasjon om utvalgte selskaper. Til sammen ti selskaper presenteres. Av disse er åtte av selskapene aksjeselskap, mens de to er de kommunale foretakene Hammerfest Havn og Hammerfest Parkering. Kommunen har hentet selskapsopplysningene fra offentlige kilder, herunder Brønnøysundregistrene, proff, gulesider og opplysningen 1881. For hvert selskap er det kontaktinformasjon, informasjon om organisasjon og styring, samt økonomiske nøkkeltall. Selskapets formål er oppgitt. For eksempel står det at formålet til Hammerfest Energi AS er å utvikle kostnadseffektive energiløsninger. For en del av selskapene er feltet «sentrale oppgaver» fylt ut med informasjon, men for mange av selskapene er feltet tomt. Når det gjelder feltet «etablerte rapporteringsrutiner til eier», er det skrevet inn likelydende informasjon for alle aksjeselskapene. Her står det at rapporteringsrutinen er innkalling til generalforsamling, og årsberetning til aksjonær/er.

Revisor har sammenlignet eierskapsmeldingen fra 2020 med eierskapsmeldingen fra 2022, og finner at innholdet i all hovedsak er likt. Begge inneholder prinsipper for kommunens eierstyring, en oversikt over selskaper og informasjon om kommunens formål med sine eierinteresser. I sak 33/22 la kommunestyret til føring om utbyttestrategi og overføringer fra kommunale selskap eller KF. Kommunestyrets vedtak i saken er gjengitt i eierskapsmeldingen.

Nytt kommunestyre ble konstituert 19.10.2023. Kommunestyret behandlet i desember 2023 saken «Revidering av Hammerfest kommunes eierskapsmelding».[11] Ordfører og varaordfører hadde bedt kommunedirektøren om å igangsette arbeid med å revidere eierskapsmeldingen. I kommunedirektørens saksfremlegg vises det til at det er naturlig at ny eierskapsmelding vedtas tidlig i perioden og at arbeidet bør settes i gang snart. Kommunedirektøren foreslo at arbeidet ble gjort slik som for den forrige meldingen; at det ble opprettet en arbeidsgruppe med to representanter m/vara fra posisjonen og to representanter m/vara fra opposisjonen, med praktisk bistand fra administrasjonen.

[10] Tabellen er vedlegg til rapporten, se vedlegg 1
[11] Sak 132/23, møte i kommunestyret 07.12.2023

Kommunestyret vedtok følgende i sak 132/23:
1) Kommunestyret ber om at utkast til ny eierskapsmelding utarbeides og fremlegges for kommunestyret til behandling så snart som mulig.
2) Det nedsettes en arbeidsgruppe bestående av tre representanter m/vara fra flertallet og to representanter m/vara fra mindretallet.

Formannskapet behandlet den 14.11.24 revidert eierskapsmelding.[12] Den reviderte eierskapsmeldingen er vesentlig kortere. Revisors kontaktperson viste til at eierskapsmeldingen fra 2022 er ganske utfyllende, og at man har diskutert om alt bør være med. Fra saksfremlegget:

«Arbeidsgruppen har utarbeidet et forslag til melding med redaksjonelle endringer som innebærer at innhold i melding spisses til politikk, prinsipper og kommunal strategi, og at generell selskapsrettslig tekst og utvidet presentasjon av enkeltselskaper inntas på eget område på kommunens internettsider.

Arbeidsgruppen foreslår følgende:

1. *etablering av kommunal nettside som del av kommunens eierskapsinformasjon som både viser generelle regler for den enkelte sammenslutningsform, og utdypende opplysninger om de sammenslutninger kommunen er hel- eller deleier.*
2. *etablering av fast administrativ ressurs knyttet opp mot politiske organ som behandler eierskapsspørsmål, for eierstøtte og gjennomgående og fortløpende oppfølging jf. årshjul*
3. *gjennomgang av eierskapsportefølje og revisjon av engasjement*
4. *utarbeidelse av årlig plan for eiermøter med de selskapene hvor kommunen har eierinteresser»*

Eierskapsmeldingen ble ikke vedtatt slik den forelå, og den ble derfor ikke sendt videre til kommunestyret for endelig behandling. Formannskapet vedtok at arbeidsgruppen skal invitere gruppeledere for å drøfte ulike forhold i meldingen som krever nærmere avklaring og presisering. Saken skal behandles i formannskapet i første møterunde i 2025.

Någjeldende eierskapsmelding inneholder ikke helt oppdatert informasjon om eierskap, jf. nylig opprettelse av to nye aksjeselskaper, samt at det har det vært endring i revisjonsselskap.

5.2 Vurderinger og konklusjon

Kommunen har i tråd med krav i kommuneloven vedtatt en eierskapsmelding for valgperioden 2019-2023. I skrivende stund er ikke eierskapsmeldingen for inneværende valgperiode vedtatt av kommunestyret, men forslag til eierskapsmelding har vært til behandling i formannskapet og det pågår arbeid med utkastet for fremleggelse i kommunestyret. Tidsfristen for vedtakelse av eierskapsmelding i inneværende valgperiode er ikke utløpt, jf. kommunelovens frist om vedtakelse minst én gang i valgperioden. Revisor vurderer at kommunen har oppfylt kriteriet om at kommunedirektøren må sørge for å fremlegge en eierskapsmelding for kommunestyret for vedtakelse. Eierskapsmeldingen fra 2022 er gjeldende fram til den nye er vedtatt av kommunestyret.

Vi har vurdert innholdet i eierskapsmeldingen opp mot kravene i kommuneloven § 26-1. Eierskapsmeldingen fra 2020 og eierskapsmeldingen fra 2022 inneholder alle elementer som kommuneloven setter som minstekrav; a) kommunens prinsipper for eierstyring, b) en oversikt over selskapene og c) kommunens formål med sine eierinteresser.

[12] Sak 145/24

I eierskapsmeldingen til Hammerfest kommune presenteres ulike motiver for selskapsopprettelse, selskapene som kommunen har eierandeler i er presentert etter ulike kategorier, og det er presentasjon av ti av de sentrale foretakene og aksjeselskapene, og for disse selskapene er formålet oppgitt. Formålet er ikke særskilt oppgitt for alle kommunens selskaper, og for ingen av de interkommunale selskapene. Ettersom alle selskapsformene er nevnt i eierskapsmeldingen og kommunen har en samlet oversikt som synliggjør hva selskapene skal ivareta for kommunen, anser vi lovens krav til eierskapsmelding som oppfylt. Det har vært gjort noen endringer i kommunens eierportefølje siden eierskapsmeldingen ble vedtatt i 2022. Ettersom det pågår arbeid med en ny eierskapsmelding anser vi det ikke som en svakhet med någjeldende eierskapsmelding som skal få betydning for vår samlede konklusjon.

Vår vurdering er at kommunen har oppfylt kommuneloven § 26-1.

Konklusjonen på problemstilling 3 er at Hammerfest kommune har eierskapsmelding som er i tråd med lovkravene.

6 ROLLER, ANSVAR OG MYNDIGHET FOR EIERSKAPSSTYRING

Er roller, ansvar og myndighet for eierstyring avklart?

Eierstyringen skal utøves gjennom eierorganet for selskapene og gjennom kommunestyret for foretakene.

Jf. KS-anbefaling nr. 7 og Hammerfest kommune eierskapsmelding

Det anbefales som hovedregel at kommunestyret oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentanter i eierorganet.

Jf. KS-anbefaling nr. 7

Myndigheten til kommunens eierrepresentant bør være tydelig avklart.

Kommuneloven og generelle prinsipper for god eierstyring

Kommunestyret skal utarbeide og bør jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskaper.

Jf. KS-anbefaling nr. 5

6.1 Funn

Eierskapsmeldingen er det sentrale dokumentet. I eierskapsmeldingen beskrives eierrollen og «kjøreregler» for eierstyringen. De formelle eiermøtene er enten generalforsamling (AS) eller representantskap (IKS), og det understrekes i eierskapsmeldingen at eier skal fremme sine interesser gjennom generalforsamling og representantskap. Det må oppnevnes eierrepresentanter som skal møte i generalforsamling og representantskap. I Hammerfest kommune er det eierskapsmeldingen og opplæringen i eierstyring[13] som skal sikre at eierstyringen i Hammerfest kommune utøves gjennom eierorganet for selskapene, og gjennom kommunestyret for foretakene.

Temaet eierstyring var ikke omtalt i Hammerfest kommunes delegeringsreglement som var gjeldende til og med november 2024.[14] Både ordfører og revisors kontaktperson i administrasjonen ga uttrykk for at det kunne vært hensiktsmessig om delegeringsreglementet inneholdt informasjon om fordeling av ansvar og myndighet for eierstyringen. Den 28.11.2024 vedtok kommunestyret nytt reglement for delegering og innstilling, sak 200/24. I nytt reglement er det tatt inn informasjon om ordførers myndighet i forbindelse med generalforsamlinger. Under overskriften «Ordførers ansvarsområde» står følgende:

«Ordfører eller den han bemyndiger har rett til å representere kommunen på generalforsamling i selskaper hvor kommunen har eierandeler, dersom ikke annet fremgår av annen gyldig vedtatt bestemmelse, eksempelvis i lov, forskrift, eierskapsmelding eller vedtekter»

I Hammerfest kommune er det ordfører som er eierrepresentant for aksjeselskapene, og andre folkevalgte som er eierrepresentanter for de interkommunale selskapene. Det har også tidligere vært

[13] Se kapittel 7 i rapporten for mer informasjon om opplæringen.

[14] «Reglement for delegering og innstilling for Hammerfest kommune». Vedtatt av kommunestyret 10.12.2020. Sist endret mai 2024.

praksis at det er ordfører som er kommunens eierrepresentant for aksjeselskapene, selv om det først nylig ble tatt inn i delegeringsreglementet. Kommunestyret behandlet i oktober 2023 saken *«Valg av medlemmer til representantskapet for interkommunale selskaper 2023-2027»*. I saksfremlegget vises det til KS sin anbefaling om at sentrale folkevalgte oppnevnes som representanter i eierorganet. Det ble valgt representanter til fire selskaper.[15]

Kommunen fører ikke løpende oversikt over hvem som har møtt i eierorganene. Revisor har undersøkt hvem som har møtt for Hammerfest kommune i eierorganene i sju utvalgte selskaper i år 2024. Dette er presentert i tabellen nedenfor. Vi valgte selskaper som fremstår som særlig viktige fordi kommunen har betydelige eierinteresser i selskapene, og/eller fordi de leverer tjenester som er av stor betydning for samfunnet og befolkningen. Tabellen viser at Hammerfest kommune var representert i årsmøtene til alle selskapene utenom ett.

Tabell 6: Oversikt som viser om Hammerfest kommune stilte med eierrepresentant i årsmøte i 2024.

Selskap	Eierorgan	Møtende representant
Finnmark Ressursselskap AS	Generalforsamling 26.06.24	Ordfører
Visit Hammerfest AS	Generalforsamling 27.06.24	Ordfører
Hammerfest Energi Holding AS	Generalforsamling 21.06.24	Ordfører
Marinor AS	Generalforsamling 24.06.24	Ordfører
Hammerfest industrifiske AS	Generalforsamling 14.06.2024	Ikke møtt
IKA Finnmark IKS	Representantskap 31.05.24	Hammerfest stilte med en representant
Museene for kystkultur og gjenreisning IKS	Representantskap 10.06.24	Hammerfest stilte med to av tre representanter

Vi spurte administrasjonen om det gis fullmakter til eierrepresentanter ved representasjon i eierorganet, og om de er skriftliggjort. Svaret var at politiske føringer fra kommunestyret gjelder for kommunens eierrepresentant, og at det blir skriftliggjort gjennom vedtak i kommunestyret. På spørsmål om kommunen har gjort tiltak for å sikre at eierstyringen utøves gjennom eierorganene, svarte administrasjonen at sentrale spørsmål vedrørende selskap alltid løftes til politisk orientering eller beslutning.

Vi stilte spørsmål til administrasjonen om det er fattet andre vedtak utover eierskapsmeldingen som er førende for eierrepresentanten. De svarte at de ikke har kjennskap til at det er fattet slike vedtak. Etter deres skjønn er myndigheten til kommunens eierrepresentanter avklart av eierskapsmeldingen. De viste imidlertid til at hvorvidt politiske partier eller fraksjoner avklarer eller gir føringer på andre måter, har ikke de som administrasjon kjennskap til.

Formannskapet har som nevnt rollen som kommunens eierutvalg. Vi ba ordfører og administrasjonen utdype hva det innebærer at formannskapet har rollen som kommunens eierutvalg. Ordfører viste til at formannskapet skal representere eierne og eiernes interesser. Det innebærer å innhente informasjon, og videreformidle viktig informasjon til politisk ledelse. Det er viktig for å kunne ta strategiske valg etter vedtektene, opplyste ordfører. På spørsmål om hva formannskapet

[15] Sak 116/23, møte i kommunestyret 26.10.2023.

har gjort i forbindelse med eierstyring i inneværende kommunestyreperiode, svarte administrasjonen at formannskapet har gjennomført valg av representanter til styrer m.v, og bidratt til utarbeidelse av ny eierskapsmelding.

Administrasjonen har også en rolle i eierstyringen. Vi fikk opplyst at i innværende valgperiode har administrasjonen fungert som sekretariat i forbindelse med utarbeidelse av ny eierskapsmelding, og lagt til rette for valg av representanter gjennom politisk behandling. Administrasjonen opplyste at det er noe kontakt mellom selskap og administrasjon, men ikke vedrørende prinsipielle eller strategiske styringssignal.

Som beskrevet skal formannskapet i første møte i 2025 på nytt behandle revidert eierskapsmelding. I den foreslåtte reviderte utgaven av eierskapsmeldingen står det at selv om formannskapet er kommunes «eierutvalg», skal eierspørsmål i første linje håndteres av fast arbeidsgruppe utgått fra formannskapet. Dette på grunn av faglige og praktiske hensyn. Ordfører viste til at det er tatt inn mer informasjon om ansvarsfordeling og roller i forslag til ny eierskapsmelding. Ordfører ga uttrykk for at han opplever at styringsverktøyene på eierskap fungerer greit, men at det krever en del egeninnsats. Det har ikke vært en felles gjennomgang av eierskapsmeldingen. Ordfører tror at myndigheten til kommunens eierrepresentanter blir tydeligere med de foreslåtte endringene, forutsatt vedtak i formannskapet og kommunestyret. Et av forslagene til arbeidsgruppen i formannskapet er å etablere en kommunal nettside som en del av kommunens eierskapsinformasjon. Nettsiden skal inneholde generelle regler for den enkelte sammenslutningsform, og utdypende opplysninger om de sammenslutninger hvor kommunen er hel- eller deleier. Ordfører er positiv til at informasjon om eierstyringen skal samles på en kommunal nettside. Hammerfest kommune har per i dag publisert styringsdokumenter for kommunens selskaper, råd og utvalg på nettsiden, [16] men forslaget innebærer altså å gjøre mer informasjon om eierstyring og selskapene offentlig tilgjengelig og samlet.

I saksfremlegget til ny eierskapsmelding står det også at det skal etableres en fast administrativ ressurs. Administrasjonen har tidligere vært involvert i utarbeidelse av eierskapsmeldingen, men det har ikke vært en fast administrativ ressurs. Ifølge saksfremlegget skal ressurspersonen være knyttet opp mot politisk organ som behandler eierskapsspørsmål, fungere som eierstøtte og bidra med gjennomgående og fortløpende oppfølging i henhold til årshjul.

Kommunestyret bør jevnlig revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskaper, jf. KS-anbefaling nr. 5. Som redegjort for tidligere i rapporten har eierskapsmeldingen til Hammerfest kommune blitt revidert oftere enn én gang i valgperioden, som er kravet i kommuneloven. Når det gjelder selskapsavtalene og vedtektene, er disse som nevnt publisert på kommunens nettside og revisor har undersøkt når de sist ble revidert. De eldste styringsdokumentene er ifølge oversikten fra 2005, mens de som ble revidert nyligst ble revidert i 2023. Mange av styringsdokumentene ble revidert rundt år 2020. Revisor understreker at vi på bakgrunn av denne gjennomgangen ikke kan si noe om hvorvidt endringer i selskapene er fulgt opp med endringer i styringsdokumentene.

6.2 Vurderinger og konklusjon

KS anbefaler at kommunen oppnevner sentrale folkevalgte til eierorganet fordi det vil bidra til å forenkle samhandlingen og kommunikasjonen mellom kommunestyret og eierorganet. I Hammerfest kommune er ordfører eierrepresentant for aksjeselskapene, og sentrale folkevalgte er oppnevnt som representanter til de interkommunale selskapene. Revisor vurderer derfor at

[16] Fra Hammerfest kommunes nettside: https://hammerfest.kommune.no/politikk-og-organisasjon/organisasjon/organisering/eksterne-selskaper-rad-utvalg-m-m/

Hammerfest kommune har oppfylt kriteriet om å oppnevne sentrale folkevalgte som eierrepresentanter.

Eierstyringen skal utøves gjennom generalforsamlingen i aksjeselskapene og i representantskapet i de interkommunale selskapene. I eierskapsmeldingen presiseres det at eier skal fremme sine interesser i de formelle eierorganene. Vi har ikke gjennom denne undersøkelsen fått informasjon som skulle tilsi at beslutninger om styring av selskaper er tatt utenom eierorgan. Aktiv eierstyring forutsetter at kommunen møter i de nevnte organene. Revisors gjennomgang av protokoller for sju sentrale selskaper hvor Hammerfest kommune har eierandeler, viser at kommunen var representert i alle årsmøtene i 2024 utenom ett. Siden kommunen har vært representert, vurderer vi at Hammerfest kommune i stor grad har oppfylt kriteriet om å utøve eierstyringen gjennom eierorganet for selskapene.

Det følger av kommuneloven og generelle prinsipper for god eierstyring at myndigheten til kommunens eierrepresentant bør være tydelig avklart. I eierskapsmeldingen beskrives eierrollen, herunder behovet for å gjøre avklaringer i forkant av generalforsamling og representantskap, og at politiske føringer gjelder for kommunens eierrepresentanter. Administrasjonen svarte at etter deres skjønn, er myndigheten til kommunens eierrepresentant avklart av eierskapsmeldingen. Som beskrevet i kapittel 5 i rapporten er det utfyllende informasjon om ti av selskapene i eierskapsmeldingen, og for disse ti aksjeselskapene er selskapets formål oppgitt. Videre fant vi at vedtektene og selskapsavtalene er tilgjengelig på kommunes nettside. Oppsummert har kommunens eierrepresentanter tilgang til dokumenter som avklarer deres myndighet. Imidlertid er det andre funn som tilsier at kommunen har forbedringspotensial på dette området. Arbeidsgruppen har foreslått endringer som ordfører mener at vil bidra til at myndigheten til kommunens eierrepresentanter blir enda tydeligere, herunder det å samle styringsdokumentene knyttet til eierstyringen. Ordfører ga også uttrykk for at det hadde vært ønskelig med en felles gjennomgang av eierskapsmeldingen.

Når det gjelder kriteriet om at kommunestyret jevnlig bør revidere styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapene, vurderer vi at kriteriet er oppfylt. Eierskapsmeldingen har blitt revidert oftere enn det kommuneloven krever, og flertallet av vedtektene/selskapsavtalene er oppdatert i nyere tid.

Konklusjonen på problemstilling 2 er at roller, ansvar og myndighet for eierstyring i all hovedsak er avklart i Hammerfest kommune.

7 OPPLÆRING

Får kommunestyret opplæring i og informasjon om eierstyring?

Det bør gjennomføres obligatorisk opplæring av folkevalgte og gis informasjon til folkevalgte om eierstyring, herunder om roller, styringslinjer og ansvarfordeling.

Jf. KS-anbefaling nr. 3

7.1 Funn

Det har blitt gjennomført systematisk opplæring av folkevalgte i inneværende valgperiode. Ordfører informerte om at det har vært gjennomført flere kurs, herunder internopplæring med folkevalgte, kurs for formannskapsmedlemmer og medlemmer fra administrasjonen, og KS- kurs. Eierstyring var også et eget tema i folkevalgtprogrammet til KS. Det har også vært gjennomført styrekurs, initiert av Finnmark ressursselskap. Ordfører ga uttrykk for at kursene har vært veldig bra. Han har imidlertid savnet en felles gjennomgang av eierskapsmeldingen med politikerne. Slik det er nå, er det litt opp til den enkelte. De har gitt tilbakemelding til administrasjonen på at eierskapsmeldingen bør være mer tilgjengelig, og hvis den nye nettsiden opprettes vil eierskapsmeldingen være tilgjengelig der. Oppsummert synes ordfører at opplæringen har vært bra, men det hadde vært hensiktsmessig med en mer inngående gjennomgang av eierskapsmeldingen og selskapene. Det blir ivaretatt nå ved at det er satt ned et eget utvalg i formannskapet som skal jobbe med dette, fortalte ordfører.

7.2 Vurderinger og konklusjon

Revisor vurderer at kriteriet om at det bør gjennomføres obligatorisk opplæring av folkevalgte og er oppfylt. Det har vært gjennomført flere kurs. Vi bemerker at ordfører vurderer at det hadde vært hensiktsmessig med en felles gjennomgang av eierskapsmeldingen og selskapene.

Konklusjonen på problemstilling 1 er at kommunestyret har fått opplæring i og informasjon om eierstyring.

8 INFORMASJON TIL KOMMUNESTYRET

Får kommunestyret informasjon om virksomhet og resultat i selskapene?

Det bør avholdes jevnlige eiermøter med selskapene.

Jf. KS-anbefaling nr. 6

Kommunestyret bør få en årlig rapport om tilstanden (økonomi, spesielle forhold osv.) for selskapene.

Jf. KS-anbefaling nr. 4

Det bør etableres forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierrepresentanten.

Jf. KS-anbefaling nr. 7

8.1 Funn

De formelle eiermøtene er som nevnt enten generalforsamling (AS) eller representantskap (IKS). Kommunen kan i tillegg gjennomføre uformelle eiermøter for å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapet, jf. KS-anbefaling nr. 6. Et eiermøte er et møte mellom kommunen, styret og daglig leder for selskapet.

Ifølge Hammerfest kommunes eierskapsmelding kan det innkalles til slike eiermøter med formannskapet. Eiermøtene er uforpliktende for selskapets organer. Et eiermøte kan sikre løpende dialog om saker som anses som viktige og prinsipielle, og man kan diskutere strategier for selskapene uten at noen forplikter seg. Videre fremgår det av eierskapsmeldingen at slike møter gjerne benyttes til å gi styringssignaler til selskapet fra eierne før saker av stor betydning skal behandles. En annen nytteverdi til eiermøter er at de kan gi indikasjoner på forhold som er politisk omdiskuterte, og som dermed bør forankres i kommunestyret. I eierskapsmeldingen vises det også til at møtene kan gjøre eierne i bedre stand til å forvalte sine eierinteresser i de lovfestede eierorganene.

Ordfører bekreftet at det gjennomføres eiermøter mellom selskapene og representanter fra kommunen i formannskapet. Med andre ord foregår det eieroppfølging av selskaper utover deltagelse på generalforsamling/representantskap. For eksempel hadde de nylig eiermøte med Hammerfest Energi AS. Selskapene kan invitere til slike møter, eller så kan formannskapet invitere. Ordfører viste til at gjennom møtene kan kommunen som eier gi innspill, og de kan få informasjon om status fra selskapene. For eksempel hvis selskapet står i en krevende situasjon, kan eiermøtene tilrettelegge for god dialog. Formannskapet kan gjennom eiermøtene gi en pekepinn på den politiske ledelsens ønsker knyttet til eierskapet, sa ordfører.

I eierskapsmeldingen står det at det skal lages en årlig plan for eiermøter for de selskapene hvor kommunen har størst eierandeler, og at det gjelder følgende selskaper; Finnmark Ressursselskap AS, Hammerfest Turist AS, Hammerfest Energi AS og Marinor AS. Andre selskaper skal inviteres ved behov. Etter det revisor oppfatter har det ikke blitt utarbeidet en årlig plan for de fire selskapene slik eierskapsmeldingen legger opp til. Når det gjelder hyppigheten av eiermøtene, fortalte ordfører at det varierer mellom selskapene hvor ofte det gjennomføres eiermøter. Eiermøter gjennomføres, men man har vurdert at det er behov for mer struktur slik at det blir mindre ad hoc, opplyste ordfører.

Arbeidsgruppen foreslår utarbeidelse av årlig plan for eiermøter med de selskapene hvor kommunen har størst eierinteresser.

Kommunestyret bør få en årlig rapport om tilstanden for selskapene, jf. KS-anbefaling nr. 4. Lovens krav om utarbeiding av eierskapsmelding én gang i valgperioden er ikke til hinder for at dette kan skje oftere. Samtidig kan det være ressurskrevende å legge frem en fullstendig vurdering av eierskapet hvert år, så hvis det ikke skjer fullt så ofte, så bør kommunestyret uansett ifølge KS sine anbefalinger få en årlig rapport om selskapene hvert år som inneholder informasjon om økonomi, spesielle saker osv. Etter det revisor kan se, ble ikke selskapsinformasjonen i Hammerfest kommunes eierskapsmelding oppdatert ved forrige revidering i 2022. Vi legger derfor til grunn at eierskapsmeldingen ikke kan brukes som kilde til årlig rapport om selskapene.[17]

Det fremgår av eierskapsmeldingen at i aksjeselskap og interkommunale selskap hvor kommunens eierandel er vesentlig, skal årsmelding og årsregnskap legges fram for formannskapet til orientering i forkant av generalforsamlingen. Det er ikke definert hva som menes med vesentlig. I eierskapsmeldingen beskrives krav til selskapene, herunder krav til rapportering. Her står det at selskapene bør rapportere etter prinsippet om bærekraftig utvikling, det vil si å integrere økonomisk, miljømessig og sosial rapportering.

Vi har undersøkt om årsmelding og årsregnskap til selskaper har vært fremlagt som orientering til formannskapet eller kommunestyret i perioden januar 2023 til og med november 2024. Det er flere saker vedrørende selskapene som har vært til behandling, men det fremgår ikke av møteprotokollene at de har fått fremlagt årsmelding og årsregnskap til orientering, med unntak av foretakene. De sakene som har vært til politisk behandling som gjelder aksjeselskapene og de interkommunale selskaper inkluderer blant annet endringer i vedtekter/selskapsavtaler, valg av styremedlemmer til aksjeselskaper og valg av medlemmer til representantskap for interkommunale selskaper. På denne måten har folkevalgte fått noe informasjon om selskapene, men ikke i form av årlig rapport. Dette var også noe som ordfører opplyste om; de har flere ganger invitert selskapene, og det har også hendt at selskapene har invitert seg selv. Marinor AS var nylig i kommunestyret for å informere. Ordfører mener at det er ønskelig med mer informasjon enn det man får i en årlig rapport, og at det bør være mer automatikk i dette og mindre tilfeldig.

Ifølge KS er det hensiktsmessig å etablere forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierrepresentanten. På spørsmål om rutiner for dialog, svarte både administrasjonen og ordfører at det ikke er utarbeidet faste rutiner for dialog mellom kommunestyret som eier og eierrepresentanten. Ordfører har spurt om de kan ha et fast punkt fra alle generalforsamlingene fra alle selskapene inn til kommunestyret som en referatsak. Da kan de representantene som har interesse/behov for å lese mer, gå inn å lese. Etter ordførers syn bør det etableres rutiner for dette, for eksempel at man sikrer at kommunestyret alltid får informasjon om når det er generalforsamling. Det har skjedd at kommunestyret har fått informasjon i forkant, men det har ikke i alle tilfeller blitt lagt som referatsak til kommunestyret.
Det er forslått endringer på dette området i den reviderte utgaven av eierskapsmeldingen som skal behandles i 2025. I den legges det opp til faste møter og faste representanter som er satt opp til å

[17] I eierskapsmeldingen under punktet «Rapportering og utvikling av eierskap for Hammerfest kommune» står det at kommunens eierskapsmelding skal legges frem til behandling i kommunestyret hver høst, og at eventuelle endringer i behandles i møte. I revideringen av eierskapsmeldingen fra 2022 ble ikke selskapsinformasjonen for de ti selskapene oppdatert, noe som innebærer at informasjonen om selskapets nøkkeltall, daglig leder og sentrale oppgaver m.m. ikke er oppdatert siden 2020. Det betyr at eierskapsmeldingen ikke inneholder oppdatert informasjon om selskapene, og dermed ikke kan fungere som en årlig om tilstanden for selskapene. Dessuten er ingen interkommunale selskaper blant de ti selskapene som presenteres.

informere. Dersom endringen vedtas vil arbeidsgruppen i formannskapet få ansvar for å innhente informasjon fra generalforsamling, og videreformidle den til resten av formannskapet. Formannskapet må deretter vurdere hva som skal løftes videre til kommunestyret. Ordfører tror at dette også vil gjøre myndigheten til kommunens eierrepresentanter tydeligere. De etablerer en struktur på rapporteringen som har manglet. Et av formålene med å sette ned en arbeidsgruppe var å sette rammene, slik at man sikrer kontinuitet i rapporteringen fra alle selskapene, ikke bare de som er mest aktive. Ordfører tror også at det kan bidra til mer engasjement blant de folkevalgte for eierstyringen.

I eierskapsmeldingen opplyses det om at når generalforsamling/representantskap skal fatte beslutning i sak som vil ha vesentlig betydning for kommunen, skal saken til kommunestyret for avklaring. De valgte representantene plikter i slike saker å avklare eierens (kommunestyrets) syn i forkant. Politisk vedtatt strategi binder deltagerne i generalforsamling og representantskap. Revisor spurte om ordfører har eksempler på beslutninger i saker hos kommunens selskaper som vil ha vesentlig betydning for kommunen. Ordfører viser til saken om Hammerfest Terminalen, som ble behandlet i kommunestyret. Det samme gjelder saken som nylig ble behandlet i kommunestyret om havnekvartalet, som var en sak av stor prinsipiell betydning. Også administrasjonen opplyste i sitt svar at saker av vesentlig betydning har blitt løftet til kommunestyret, og at i perioden har det vært spesielt forhold knyttet til Hammerfest Terminalen AS.

8.2 Vurderinger og konklusjon

Eiermøter kan gi et godt informasjons- og diskusjonsgrunnlag til utøvelsen av kommunens eierstyring. Hammerfest kommune har skriftliggjort formålet med eiermøter i eierskapsmeldingen, og bekreftet at slike møter gjennomføres. Etter det revisor har fått opplyst, virker gjennomføringen noe ad-hoc preget. Det har ikke blitt utarbeidet en årlig plan for gjennomføring av eiermøte slik eierskapsmeldingen legger opp. På bakgrunn av funnene vurderer vi kriteriet om jevnlig å avholde eiermøter som delvis oppfylt.

Det fremgår av Hammerfest kommunes eierskapsmelding at i aksjeselskap og interkommunale selskap hvor kommunens eierandel er vesentlig, skal årsmelding og årsregnskap legges fram for formannskapet til orientering i forkant av generalforsamlingen. Revisors gjennomgang av møteprotokoller tyder på at det ikke har blitt gjort, med unntak av for foretakene. Vi har også fått muntlige opplysninger som tilsier at føringen i eierskapsmeldingen ikke har blitt fulgt opp i praksis, og at det er ønskelig med bedre rapporteringsrutiner fra selskapene. De folkevalgte har imidlertid fått innsikt i tilstanden i selskapene på andre måter, herunder gjennom ulike saker som har vært til behandling eller orientering, samt gjennom uformelle eiermøter. På bakgrunn av funnene vurderer vi at Hammerfest kommunen i liten grad har oppfylt kriteriet om at kommunestyret bør få en årlig rapport om tilstanden for selskapene.

Både ordfører og administrasjonen har opplyst om at det ikke er faste rutiner for dialog mellom kommunestyret som eier og eierrepresentanten. Den fremstår som noe tilfeldig, og derfor foreslås det endringer i den nye eierskapsmeldingen som skal behandles i 2025. Revisor vurderer kriteriet om å etablere forutsigbare kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierrepresentanten som ikke oppfylt.

Konklusjon på problemstilling 4 er at kommunestyret får noe informasjon om virksomhet og resultat i selskapene, men at rutinene for dialog og rapportering er mangelfulle.

9 OPPLÆRING OG INFORMASJON TIL PERSONER UTNEVNT TIL STYRER OG REPRESENTANTSKAP

Blir de personer som blir utnevnt til å sitte i styrer og representantskap på vegne av Hammerfest kommune informert om kommunens eierskapsmelding og eventuelt kommunestyrets signaler og retninger angående disse selskapene?

Eier bør informere de personer som blir utnevnt til å sitte i styrer og representantskap om kommunens eierskapspolitikk

9.1 Funn

I kapittel 7 i rapporten besvares problemstillingen om kommunestyret får opplæring i og informasjon om eierstyring. Funnene er også relevante for problemstilling 5 om informasjon til de folkevalgte som er utnevnt som eierrepresentanter til representantskap. Som redegjort for har det blitt gjennomført systematisk opplæring av folkevalgte i inneværende valgperiode, noe som tilsier at de som er utnevnt til å sitte i representantskap har fått opplæring. Det har imidlertid ikke vært en felles gjennomgang av eierskapsmeldingen med de folkevalgte.

Når det gjelder utnevnelse til styrene i aksjeselskapene, opplyste ordfører at han sender henvendelse til gruppelederne i alle partiene. Partiene diskuterer internt hvem de ønsker. Ordfører viser til at de ikke ønsker å påvirke valgene, og at partiene selv må vurdere hvem som har mulighet og de riktige kvalitetene. Krav til kjønnsbalanse må også ivaretas. Ordfører opplever at de har gjennomført prosesser, og at partiene har vært flinke. De har valgt dyktige personer.

I eierskapsmeldingen er det informasom om styret, herunder styresammensetning, styrets oppgaver, styrelederes oppgaver m.m. Det er ikke konkrete føringer om at de som blir utnevnt skal få informasjon om kommunenes eierskapsmelding, og eventuelt kommunestyrets signaler angående disse selskapene. I eierskapsmeldingen står det at politisk deltagelse i styrene i politisk motiverte selskap kan gi økt engasjement og kunnskap om selskapsstyring, men at man samtidig bør unngå situasjoner der styrets medlemmer jevnlig blir vurdert i forhold til forvaltningslovens bestemmelser om habilitet. Derfor bør man kritisk vurdere bruken av ledende politikere i selskapsstyrene. Videre vises det til at å påta seg styreverv i et AS eller et IKS er et personlig verv, og at det betyr at man ikke representerer verken partier, kommunen eller andre interesser. Rollen som styremedlem er å ivareta bedriftens interesser på best mulig måte sammen med resten av styret, og ut ifra selskapets formål. Ordfører viste til at politikerne har ulike «hatter». De sitter i styrer som kan gjøre andre vurderinger enn partiet. Han opplever at det fungerer bra, og viste til et eksempel som synliggjør hvordan personene evner å skille mellom disse rollene.

På spørsmål om de personer som blir utnevnt til å sitte i styrer på vegne av Hammerfest kommune blir informert om kommunens eierskapsmelding, svarte administrasjonen ja. Når det gjelder eventuelle signaler fra kommunestyret viste administrasjonen til at signaler og retninger kommer særskilt i vedtak, og ikke gjennom overlevert generell informasjon. Ordfører bekreftet også at de som blir utpekt til å sitte i styrer får informasjon. De blir informert om eierskapsmeldingen på folkevalgtkurs, og i gjennomgang som gjøres på rådhuset. De har også tilgang til dette via

nettportalen til kommunen. Revisor har ikke undersøkt om alle som dette har vært relevant for, har deltatt.

9.2 Vurderinger og konklusjon

På bakgrunn av våre funn, trekker vi følgende konklusjon:

Konklusjonen på problemstilling 5 er at de personer som blir utnevnt til å sitte i styrer og representantskap på vegne av Hammerfest kommune, blir informert om kommunens eierskapsmelding og kommunestyrets signaler og retninger angående disse selskaper.

10 VEDLEGG

Vedlegg 1. Oversikt over selskapene hentet fra Hammerfest kommune sin eierskapsmelding.

nr.	Kategori	org.nr.	% andel
1	**Bank/pensjon**		
1.1	Kommunal Landspensjonskasse	-	-
2	**Avfall / renovasjon**		
2.1	Finnmark Ressursselskap AS	947 346 423	100
3	**Turisme**		
3.1	Hammerfest Turist AS	954 361 403	45,52
3.2	Cruise Norway AS	965 309 837	16,25
3.3	Finnmark Reiseliv	981 642 899	-
4	**Nærings-/områdeutvikling**		
4.1	Stiftelsen Barentshavkonferansen (S)	989 368 958	-
4.2	Vest-Finnmark interkommunalt politisk råd		
5	**Energi**		
5.1	Hammerfest Energi AS	986 950 281	90
5.2	Kommunekraft AS	866 818 452	
5.3	Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar	975 625 117	
6	**Fiskeri**		
6.1	Hammerfest Industrifiske AS	927 583 321	40
6.2	Supreme Seafood AS	912 208 370	4,87
6.3	Andersen Fiskebåtrederi AS	982 613 256	12,50
6.4	Fiskernes Redskapsfabrikk	-	-
7	**Eiendom/bolig**		
7.1	Norsea Polarbase AS	913 688 899	3,06
7.2	Polarbase Eiendom AS	935 904 811	2,65
7.3	Arealutvikling Hammerfest AS	914 571 081	100
7.4	Hammerfest Terminalen AS	981 384 687	-
7.5	Fuglenes Eiendom AS	997 289 900	-
7.6	SIO Sogn Studentby (S)	948 554 062	-
7.7	SIT Berg studentby (S)	947 506 579	-
7.8	Nord Norsk Student og Elevhjem (S)	971 444 959	-
7.9	SIB Bolig (S)	960 033 590	-
7.10	Stiftelsen Anker Studentboliger (S)	966 891 750	-
7.11	Studentenes Samfunnshus	-	-
8	**Revisjon/kontroll**		
8.1	Vest-Finnmark kommunerevisjon (IKS)	887 013 322	23,07
8.2	Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark (IKS)	991 520 759	23,07
9	**Kultur/museer**		
9.1	Museene for kystkultur og gjenreisning (IKS)	989 166 670	37,50
9.2	Biblioteksentralen (SA)	910 568 183	-
9.3	IKA Finnmark IKS	996 878 996	12,64
9.4	Kokelv sjøsamiske museum (inngår i 9.5)	975 511 065	
9.5	RiddoDuottarMuseat (S)	989 999 192	
10	**Kommunale foretak**		
10.1	Hammerfest Havn KF (se. pkt. 7,4 og 7,5)	974 795 027	100
10.2	Hammerfest Parkering KF	992 041 765	100
11	**Annet**		
11.1	Marinor AS	919 976 659	91,24
11.2	Sagat-Samid Aviisa AS	930 494 747	-
11.3	Valnesfjord helsesportsenter (S)	976 516 745	-
11.4	R/S Skomvær	-	-

11 UTTALELSE

Hammerfest kommune
Hámmerfeastta suohkan

Kommunedirektør

KomRev NORD IKS
Sandra Fredriksen

Dato: 04.02.2025
Vår ref: 25/1021- 4
Deres ref:
Saksbehandler: Elisabeth Paulsen
Telefon: 78402505

Unntatt offentlighet
§ 5 2. ledd

Rapport om kommunens eierstyring- kommunedirektørens uttalelse

Kommunedirektøren har gjennomgått rapporten og har ingen ytterligere merknader. Kommunedirektøren kjenner seg igjen i beskrivelsen og gir sin tilslutning til KomRev NORD sine vurderinger og rapportens hovedkonklusjoner.

Med hilsen

Elisabeth Paulsen
kommunedirektør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Kopi til
Elisabeth Paulsen
Margrete Mjølhus Kleiven
Tove Kronstad Sundstrøm

12 ANBEFALINGER

Revisor skal når det er hensiktsmessig gi anbefalinger til eier.

Revisors undersøkelser viser at Hammerfest kommune i mange år har hatt politisk vedtatt eierskapsmelding med innhold i tråd med kommunelovens krav, og at eierskapsmeldingen har blitt revidert. Vår undersøkelse viser at det kan bli klarere avklaring på roller, ansvar og myndighet knyttet til eierstyring, og at rutinene for dialog og rapportering mellom eier og selskapene kan styrkes.

Det pågår arbeid administrativt og politisk for oppdatering av eierskapsmeldingen og at det er definert hvilke endringer og forbedringer som skal gjennomføres.

Med bakgrunn i ovennevnte er vår anbefaling til Hammerfest kommune å videreføre det arbeidet som er igangsatt for å styrke sine rutiner for å sikre folkevalgt styring og kontroll over eierinteressene.

13 REFERANSER

Standard for eierskapskontroll

- Standard for eierskapskontroll, RSK002 (2020). Hentet fra: https://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/RSK_RevisjonsStandard_Kommune/RSK_002_Standard_for_eierskapskontroll_200812.pdf

Lov og anbefalinger

- Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- Lov av 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven)
- Lov av 29. januar 1999 nr. 6 om interkommunale selskaper (IKS-loven)
- KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll (2020). Hentet fra: https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/for-deg-som-folkevalgt/AnbefalingerEierskap2020.PDF

Dokumenter Hammerfest kommune

- Risiko- og vesentlighetsvurdering av Hammerfest kommune. Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2025-2028.
- Årsregnskap 2023
- Eierskapsmelding 2020. Dokumenttittel *«Eierskapsmelding/styringsmelding»*. Vedtatt av kommunestyret 17.09.20, sak 86/20.
- Eierskapsmelding 2022. Dokumenttittel *«Eierskapsmelding/styringsdokument. Vedtatt av kommunestyret 17.09.20 (sak 86/20). Sist endret 07.04.22 (sak 33/22)»*
- Oppstart revidering av eierskapsmeldingen. Sakstittel *«Revidering av Hammerfest kommunes eierskapsmelding»*. Behandlet av kommunestyret 07.12.2023, sak 132/23.
- Revidert eierskapsmelding. Sakstittel *«Eierskapsmelding»*. Behandlet av formannskapet 14.11.2024, sak 145/24.
- Forrige delegeringsreglement. Dokumenttittel *«Reglement for delegering og innstilling for Hammerfest kommune»*. Vedtatt av kommunestyret 10.12.2020. Sist endret mai 2024.
- Nytt delegeringsreglement. Sakstittel *«Reglement for delegering og innstilling for Hammerfest kommune 2024-2027»*. Behandlet av kommunestyret 28.11.2024, sak 200/24.
- Valg av eierrepresentanter. Sakstittel *«Valg av medlemmer til representantskap for interkommunale selskaper 2023-2027»*. Behandlet av kommunestyret 26.10.2023, sak 116/23.
- Havnekvartalet. Sakstittel *«Havnekvartalet – vedtekter for AS m.m»*. Behandlet av kommunestyret 07.11.2024, sak 169/24.

Diverse

- Selskapsinformasjon hentet fra https://www.proff.no/
- Protokoller fra årsmøtene i 2024 fra følgende selskaper: Finnmark ressursselskap AS, Visit Hammerfest AS, Hammerfest Energi Holding AS, Marinor AS, Hammerfest Industrifiske AS, IKA Finnmark IKS, Museene for kystkultur og gjenreisning IKS.

Om selskapet og vår kompetanse

KomRev NORD IKS utfører helhetlig revisjon av kommuner og fylkeskommuner, kommunale foretak, interkommunale selskaper, offentlige stiftelser, kirkeregnskap og legater. Selskapets eiere og oppdragsgivere er de tre nordligste fylkeskommunene Finnmark, Troms og Nordland, og 51 kommuner.

Vårt hovedkontor ligger i Harstad, og vi har avdelingskontorer i Tromsø, Alta, Hammerfest, Lakselv, Narvik, Finnsnes, Bodø, Sortland, Leknes og Svolvær.

Vi har 55 medarbeidere som samlet innehar lang erfaring fra og god kunnskap om offentlig sektor og revisjon.

Selskapet er uavhengig i forhold til kommuner, stat, privat næringsliv og andre institusjoner i samfunnet.

Vårt forvaltningsrevisjonsteam utfører forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller. Teamet består av 17 medarbeidere med høyere utdanning innen ulike fag:

- Rettsvitenskap
- Sosiologi
- Statsvitenskap
- Samfunnsøkonomi

KomRev NORD har tidligere gjennomført følgende undersøkelser og forvaltningsrevisjoner i Hammerfest kommune:

Undersøkelser i Hammerfest parkering KF	*2024*
Avvik og varsling	*2024*